

13

IVRA FRANCOFVRTENSIA
DE
AEDIBVS RVINOSIS
ET AREIS VACVIS

PROGRAMMA

QVO

PRAENOBILISSIMI IVRIVM CANDIDATI
GEORGII LVDOVICI SCHILLERI
FRANCOFVRTENSIS

DISPVATIONEM SOLLEMNEM

D. XXI. APR. MDCCCXXXVII.

INSTITVENDAM

RITE INDICIT

IVSTVS CHRIST. LVD. DE SCHELLWITZ, D.

SER. DVCI SAX. COB. SALF. A CONSILIIIS AVLAR IVR. PVBL. PROF.
ORD. ET DICASTERIOR. IENENS. ASSESSOR

H. T. ORD. IVRISCONS. PRO DECANVS.

I E N A E
LITTERIS STRAYSSIANIS.

IVRA FRANCOFURTENSIS

ADIBVS RVINOSIS
ET AREIS VACVIS

PROGRAMMA

1870

EXCERPTISSIMI IVRAVI CANDIDATI

GEORGII IUDOVICI SCHREIERI

FRANCOFURTENSIS

DISPUTATIONEM SOLEMNEM

DE VITI ANTIQVITATIS

DETERMINANDAM

ET ITA INDICIT

IOHANNES CHRISTIANUS DE SCHEUENITZ D.

PROFESSOR PUBLICVS ET CENSOR VNIERSITATIS IVRAVI

ORD. ET VICE-RECTOR VNIERSITATIS

ET T. OMN. VNIERSIT. MD. CCCLXX.

IN VITA

LITTERIS STRASVARIENSIS

§. I.

Prooemium.

Cum ea, quae Reformatio Francofurtensis a) de ruinosis aedibus et areis vacuis disponit, variis ex rationibus singularem mereantur attentionem, et huius legis vsus frequentissimus sit, iam de hoc argumento breuiter agere constitui. Quamuis enim de patriae suae iuribus praecclare meritus IO. PHIL. ORTH. b) in lege allegata explananda cum magna laude versatus sit, c) non tamen desunt, quae accuratiore discussione digna sunt.

A 2

Anre-

a) Part. VIII Tit. XI §. 1. 2. 3. 5. Haec constitutio iam in Reform. a. 1578 publicata Part. VIII. Tit. XI. §. 1. 2. 3. 5 occurrit, vnde in nouissimam verbotenus translata est. Fundamentum dispositionis est priuilegium, quod Frid. III Imperator S. R. I. liberae reipublicae Francof. a. 1470 concessit et Sixtus IV Pontifex a. 1477 confirmauit. In priuilegiorum Francofurtensium collectione a. 1614 in lucem emissa, modo diploma papale vna cum eidem inserta versione latina priuilegii Caesarei deprehenditur. At in nouissima huius libri editione, quae a. 1728 sub titulo: *Priuilegia et pacta des H. R. R. Stadt Frankfurt am Mayn: etc.* prodijt, non solum priuilegium caesareum integrum in lingua germanica pag. 323 sq. sed etiam confirmatio Pontificis pag. 329 sq. inueniuntur. Etsi praestantissimi Icti, qui senatus amplissimi iussu hanc editionem procurarunt, operam dederint, vt omnia et singula documenta secundum originalia accuratissime typis describerentur, tamen in sine velionis latinae priuilegii caesarei annus

vitiose expressus est, dum typographus vocem: septuagesimo: omisit. Cum postea IO. IAC. DE MOSER a. 1732. sq. praecipua ciuitates imperiales concernentia documenta in *Reichs-Städtischen Handbuche* colligeret, in huius operis Tom. I. sub. num. 43 pag. 513 sq. extractum priuilegii caesarei in lingua vernacula dedit. In rubrica est quidem intuitu anni error commissus, at non in priuilegio ipso.

b) in den *Anmerkungen über die sogenannte erneuerte Reformation der Stadt Frankfurt am Main dritt. Fortsetz.* pag. 564 sq.

c) Peculiares commentationes de ruinosis aut collapsarum aedium reaedificatione, quippe de qua doctrina Ref. Franc. loc. cit. agit, mihi ignotae sunt. Nam sub praesidio AVGVSTI BENED. CARPZOVII de eo, quod iustum est circa destructionem et ruinam Lipsiae 1693 defensa disputatio de hoc argumento nihil continet. Idem forte dicendum erit de disp. quam LEONH. LVD. MENKEN, de aedibus exustis et ruinosis Vit 1761 habuit, et inspicere non potui.

Antequam vero singulas dispositiones Reformationis Franc. adducere et illustrare licet, generalia nonnulla praemittenda sunt.

§. II.

Territorialis dominus proprio iure legem condere potest, vi cuius ruinosae domus vel aerea, si certum intra terminum novum aedificium non exstruitur, fisco cedit.

Territorii domino licet, subditos compellere, ut reaedificent domus suas, quae refici nequeant, aut iam collapsae sunt. Fluit haec potestas ex iure politiae, quae sub quolibet imperio civili d) et speciatim in Germania sub superioritate territoriali indubitate comprehenditur e). Quæritur autem an territorialis dominus proprio iure legem condere possit, vi cuius huiusmodi domus vel aerea, si intra certum terminum novum aedificium non exstruitur, fisco cedit? Re accuratius perpensa, quaestionem propositam affirmare non dubito, ita tamen, ut lex eo modo faciendâ sit, qui in quovis territorio legitime introductus est. Nam territorii domino, vi iuris fisci ipsi competentis f) bona a possessoribus huc usque nec culta nec habitata, tamquam deserta sibi vindicare permillum est, dum veteres Imperato-

d) ill. HENR. GOD. SCHEIDEMANTEL, im Staatsr. nach der Verfassung und den Sitten der vornehmst. Völker, 2 Th. §. 164 pag. 224,

e) IO. IAC. DE MOSER von der Landesb. in Policy-Sachen Cap. 1. §. 5. pag. 6 f.

f) Imperii ordines ius fisci olim successivè per investituram caesaream, observantiam et privilegia caesarea consecuti sunt. Huiusmodi privilegia praecipue civitates imperii impetrarunt, quia ne vnicuique, quantum ego quidem scio, ius fisci a Caes. Mai. per investituram accepit, et, quod ad observantiam attinet, illa haud raro quorundam iurium fiscalium introitu defuit, et alia severa exercita iura ad minimum pro parte impugnata fuerunt,

Sic v. c. ex privilegio a Max. II. Imp. L. R. Francof. a 1572 super iure praedationis in creditorum concursu nec non super bonis vac. et creptitiis concessio apparet, plures prius ius restringere voluisse et splendidiss. senatum re-liquorum modo commemoratorum iurium exercitio tunc temporis destitutum fuisse. Ipsum hoc privilegium Franc. probat, tales concessiones a civitatibus imperii interdum satis fero quasitas et obtentas esse. Ceterum ius fisci hodie sub superioritate territoriali indubitate continetur, Cap. Caes. (1636) Art. 21 §. 2 — 4 et in specie vrbibus imperii disputari nequit, I. P. O. art. 8. §. 4 PFEFFINGER corp. iur. publ. Tom. III. Lib. 3. tit. 18. §. 71. not. b) pag. 1511 sq.

ratores illa fisco suo addixerunt, g) at leges, in quibus Imperatores fisco suo varia commoda tribuerunt, adhuc hodierno die in Germania, deficiente alia dispositione domestica, valent, quia plerique imperii ordines ab eo inde tempore, quo ius Romanum in I. R. G. vim legis accepit, istas LL in suos usus conuertere non dubitarunt. h) Hinc imperii status per talem legem id modo sibi vindicant, quod ipsis iam de iure debetur. Per se vero patet, eiusmodi praedia fisco inferenda esse legitimo modo, de quo iam paucis agere decreui. SAM. STRYCK. i) distinguit, vtrum dominus, se fundum deserere velle, aut alteri resignare apud acta iudicis professus sit, nec ne, sed praedium tacite deseruerit? Si prius, citationem non requirit, sed eum, qui occupauit et fisco tributa soluit, statim dominium acquirere asseruit. Quod ad pristinum dominum attinet, STRYCKIO non contradico, bene vero intuitu aliorum ius aliquod in talibus bonis praetendendum, quippe qui omnino citandi sunt. Si posterius, STRYCKIVS recte statuit per edictum pristinum possessorem et omnes, quorum interest, vocandos esse, vt in certo termino sub poena amittendi sui iuris compareant. Quamuis enim in lege k), ad quam STRYCKIVS prouocauit, citationem hoc casu semper necessariam esse, disertis verbis non sit dispositum, tamen illa omitti nequit. Cum enim desertio supponat, dominum rei immobilis huius possessione, cum animo dominium amplius non habendi, sponte se abdicasse, hic autem animus inde, quod dominus e domo ruinae minante discessit, aut fundum frugiferum per aliquod tempus non coluit, colligi nequeat, necessario requiritur, vt edictalis citatio praecesserit, et in termino dominus non comparuerit, antequam pro deserente haberi possit. Intuitu eorum, qui ius in re forte habent, pariter haec citatio necessaria est, siquidem iura sua allegandi et deducendi

A 3.

occa-

g) Tit. Cod. de omni agro deserto etc. Si Imperatores hoc iure suo non vtebantur, priuatis eiusmodi bona occupare integrum erat. L. 8. Cod. cod. Est haec dispositio adhuc in usu, ceu bene obseruauit SAM. STRYCK. diff. de agris desertis cap. 3. num. 61. Ceterum regula ista exceptionem patitur,

si specialibus locorum constitutionibus aut consuetudinibus aliud statutum est. IDEM loc. all.

b) perill. 10. STEPH. PÜTTER. Beiträge 1 Th pag 207 num. 11.

i) loc. all num. 38.

k) L. 11 Cod. de omni agro deserto.

occafio ipsis danda est, priusquam praecludi queunt. In praxi citationem plerumque non omitti, plures testantur. 1)

§. III.

Dissentientium argumenta adducuntur et refutantur.

Antequam ulterius progredi licet, referenda sunt paucis, quae huic, in quam descendi sententiam, obstare videntur. Dissentientes asserunt, poenam commissi generatim iuris rationibus repugnare, quia imperanti ius quaesitum nemini auferre permissum esset, et is finem propositum alia legitima ratione consequi posset, v. c. si domus ruinaminans aut area publice distraheretur, et pecunia sufficienter legitimatis exsolueretur. Accedit, quod Princeps bona immobilia huc vsque a possessoribus nec culta nec habitata ceu deserta secundum nonnullorum opinionem occupare nequeat, si miser huiusmodi rerum status calamitati publicae v. g. bello originem debet, aut ipsi territorii domino imputari potest. m) Extat etiam conclusum augusti imperialis aulici senatus d. 6. Jun. 1732 quod haec principia approbare videtur. n) At haec argumenta me non mouent. Poena commissi in casu nostro iniustitiae accu-

sari

1) Vid. v. c. IO. IAC. DE MOSER 1698 publicirte Stadt-Speyerische Edictum dahin wieder erneuern zu lassen, daß den Eigenthümern und Besitzern der öden Plätze und respectiue Feld-Gütern quaest. (es mögen nun Burger oder Ausländer seyn) eine Jahrs-Frist nochmalen angegesetzt werde, binnen welcher sie ihre öde Plätze und Felder wieder bebauen, oder aber selbige einem andern käuflich überlassen; Nach Verfließung aber solcher Jahrs-Frist selbige dem meistbietenden, oder sub hasta verkaufen, und sodann das erlöste Geld den Eigenthümern (damit sich diese zu beschweren keine befugte Ursache haben mögen) nach Abzug der gewöhnlichen praestatorum, abgefollget werden solle, wornach sich also der Stadt-Magistrat zu richten, und fest darauf zu halten hätte.

m) IO. FRID. PFEFFINGER. corp. iur. publ. Tom. III, Lib. III. Tit. XVIII §. 74 nor. a) pag. 1518.

n) Legi potest hoc conclusum in (IO. IAC. DE MOSER.) auserlesen R. H. R. conclusis, pag. 405 sq. Verba huc spectantia adponam. Rescribatur dem Stademagistrat zu Speyer: Nachdem — so baetten ihre K. M. vor billig, und den kunabaren Rechten gemäs, auch dem Publico (welches dem Priuat-Nutzen allezeit vorzuziehen,) oder der Wiederherstellung und Aufnahm der so sehr bedrängten Stadt Speyer allerdings vortrüglic zu seyn befunden, das schon Anno

fari nequit. Iam dudum enim magni nominis Icti o) recte monuerunt, quod notissima iuris regula, vi cuius imperanti ius quaesitum nemini auferre licet, huc trahi nequeat, dum commodum publicum priuato praefendum est, et hinc propter ciuitatis ornamentum plura contra regulas communes iure meritoque statuta sunt. Quod ad singularem PEEFFINGERI opinionem attinet, illa mihi profus displicet, quia priores praediorum casu deuastatorum possessores ob culpae defectum ad summum exigere possunt, vt per aliquod tempus plane non moneantur, et, si deinde ad reaedificandum, vel culturam de nouo incipiendam terminus peremptorius praefixus est, ille, allegato et probato iusto impedimento, prorogetur. Nec obstat in medium prolatum consilii imperialis aulici conclusum, siquidem magistratus Spirensis in antiquiori edicto, cuius renouatio in hoc concluso iniuncta est, de poena confiscationis forte nihil dixit, et senatus imp. aulicus hac ex ratione talem comminationem adhibere noluit. Etiam si hoc aliter se haberet, tamen nihil inde contra me inferri potest. Nam quotidie accidit, vt iudices in quaestionibus clara lege non decisiss, et a D D in vtramque partem disputatis modo in hanc, modo in illam sententiam eant.

§. IV.

Summa Ref. Franc. l. a. adducitur, et simul inquiritur, cur ampliss. Senatus Francos. intuitu aedium ruinos. et loc. vac. priuilegium Caes. impetrauerit?

Sufficiant haec de aedium ruinosarum aut collapsarum reaedificatione in genere. Summa ac caput Reformationis Fr. l. all. est, quod huiusmodi domus intra annum sub poena confiscationis exstrui debeant. Antequam potiores quaestiones, quae in hac lege decisae sunt, aut eius occasione oriri possunt, adducere et breuiter explicare licet, paucis inuestigandum, cur amplissimus Senatus istam legem non propria auctoritate tulerit, sed antea super illius summa a Frid. III Imperatore priuilegium, et a Six.

o) BRUNNEM. ad L. 4. Cod. de iur. haberi, noch darumb Antwort zu geben
 ve resp. num. 5. et 7. schuldig sein oder deshalb angefangt werden in einich Weise.
 p) Verba huc spectantia haec sunt: und damiz (poena confiscationis,) gegen
 nymana nichts verschult ader verwürkt. q) ORTH, loc. cit. pag. 565 sq.

a Sixto IV Pontif. R. eiusdem confirmationem impetrauerit? Priusquam, et posterius in §. seq. fiet. Mihi illustris magistratus per priuilegium caesareum omnes controuersias, quae super poena confiscationis oriri potuissent, sapienter praecauere uoluisse uidetur. De eo enim, an et quatenus Senatui urbis imperii ius fisci competeret? sub Frid. III Imp. adhuc. saepe et interdum satis uehementer certatum fuit, ceu ex supra not f) annotatis elucet. Idem etiam haud inobscure patet ex ipso priuilegio, p) dum Imperator in illo intuitu iuris, aedes ruinosas et areas vacuas confiscandi, omnia dubia remouere sollicitè studuit. q)

§. V.

Quare dictum priuilegium Caesar. a Pontifice confirmatum sit?

Ciues Francof. olim saepissime aedes suas aut ab illarum possessoribus soluendos census et annuos redditus in urbis suae clerum per testamenta uel contractus transtulerunt. r) Innumera inde enata sunt incommoda, quorum nonnulla huc spectantia breuiter enumeranda sunt. Dubio caret, quod clerus suarum aedium refectionem neglexerit, et laici eiusmodi oneribus obnoxia aedificia possidentes idem fecerint, atque hinc multae ruinosae domus urbem deformarint. s) Est etiam probabile, quod clerus aut mandatis senatus caesareo priuilegio consentaneis re uera se opposuerit, aut saltem magistratus tale quid expectauerit, quia clerici ecclesiae Rom. exemptionem a legibus ciuilibus cuiuscunque reipublicae, uti inter omnes constat, praetendunt. Quae mala ut auerterentur, splendidiss. Senatus duplex remedium adhibendum esse putauit. Ante omnia ampliss. hoc collegium rem eo deduxit, ut clerus immobilia bona omnia in urbe et ditione Francof. ipsi futuris temporibus obuientia ciuibus fec. vendere teneatur, t) et nonnulli redditus annui redimi queant.

r) Prius, quod nempe multae domus ad ecclesias Francof. peruenerint, ex diplomate papali d. a. 1477 in *collectione priuilegior. et pastorum Francof.* pag. 332 sq. obuio perspicitur.

s) In diplomate in not. praeced. adducto hoc expressis uerbis continetur.

t) Carolus IV Imp. ciuitati Francof. a 1376 priuilegium concessit, ut cuius

clerus ipsi legata bona immobilia, et eodem modo acquirentes census intra anni spatium ciuibus Francof. vendere teneatur, et his solum emtio immobilium bonorum permittitur. Insigne hoc priuilegium, quod in *collect. priuileg. et pastorum Francof.* pag. 192 conspicitur, a Sixto et Max. II. Imperatoribus a. 1416 et 1370 in priuilegiis, quae in *alleg. col. hollie.*

u) Cum autem clero aedes pristinis temporibus possessae relictae sint, x) et iste ad horum aedificiorum refectionem et reaedificationem iuxta priuilegii caes. tenorem vix aliter sine magnis ambagibus compelli posset, quam si Pontifex R. illud priuilegium approbaret, splendidiss. Senatus non dubitauit confirmationem papalem impetrare. y)

§. VI.

Ref. Franc. l. cit. pertinet non modo ad ruinosae domus aut loci vacui dominum, sed etiam ad eum, qui ab hoc censum, annuos redditus etc. exigere potest.

Iam ad explicationem legis nostrae saluberrimae, cuius summa iam supra (§. 4.) relata est, progredi licet. Ante omnia considerandae sunt personae, quae sapientissima hac lege tenentur. In priuilegio caes. et Ref. B

lectione pag. 259 sq. et pag. 400 sq. extant, ad omnes personas, quas non sunt ciues aut *Byzasiensium* extensum est. Quod in specie tres ecclesias collegiatas Franc. attinet, in statuto (*Rachnung*) ab illis a. 1470 cum senatu in idem dispositum est, quod priuilegium Caesar. d. a. 1376 continet, hocque statutum a Sixto IV a. 1477 confirmatum est, ceu diploma in *ch. collect.* pag. 332 sq. conspicuum testatur. Conf. egregius libellus, quem 10. ANT. MORITZ sub titulo: *Versuch einer Einleit. in die Staatsverfassung der Oberheynischen R. Saedte*: edidit, 2 Th. 4. Abschn. 3 Hauptst. §. 61 pag. 111. §. 63. pag. 115.

u) Cum senatus a. 1526 edictum, vi cuius omnes in posterum aedificia aut alia immobilia bona in vrbe et diuisione Francof. sira annuis redditibus onerare volentes huiusmodi contractus modo cum ciuibus sec. Francof. celebrare debent, in publicum emitteret, atque priuilegium a Caes. Mai. die 12. Iul. 1541 obtentum et saepius alleg. colle-

ctioni pag. 368 insertum, in quo omnes tales contractus sub lege retroconditionis inire concessum erat, ad annuos redditus trium ecclesiarum collegiat. Francof. extendere vellet, hae magistratui litem in camera imperii intenderunt. Quamuis haec lis a. 1554 per transactionem finiretur, non tamen abhinc cessauit omnis contradictio, ex praecipuis ex ratione, quia Eminentiss. Archiep. Mog. tamquam ordinarius huic transactioni se opposuit. Tandem a. 1560 etiam haec controuersia amice ita composita est, vt trium ecclesiar. collegiat. annui redditus, quorum intuitu ante a. 1554 resignatio facta erat, redimibiles, reliqui autem omnes irredimibiles esse deberent. MORITZ *loc. all.* §. 63 pag. 115. sq.

x) Specificationem aedium, quas tres ecclesiae colleg. Franc. in vrbe adhuc hodie possident, vide apud MORITZ *loc. all.* §. 63 pag. 115 sq.

y) ORTH. *loc. all.* pag. 566 sq.

2) difertis verbis dispositum est, quod collegium aedilium noui aedificii extruccionem ruinosae domus proprietario et illi, qui ab eodem censum poscere potest, iniungere debeat. Posterior huius dispositionis pars pro antiquiorum temporum conditione maxime necessaria erat, dum sine illa magistratus finem suum, vt ruinam minantium, aut collapsarum aedium loco nouae extruerentur, nullo modo consequi potuisset. Confueuerunt nempe domuum huiusmodi oneribus obnoxiarum domini pristinis temporibus, quibus aedificiorum pretia valde exigua erant, istas aedes non reficere, et post earum interitum non reaedificare, sed illi, cui census solvendus erat, expresse siue tacite cedere, qui tunc plerumque pariter non aedificabat. Obmirifice aucta aedificiorum pretia hodie tale quid rarius contingere, vel me non monente, omnes vident. Nihilominus paucis explicandum est, quid obtineat, si hodie domus censu onerata ruinosa sit, aut plane concidit. Distinguendum est, vtrum dominus aedes aedificare velit, vel non, sed ei, cui censum praestare tenetur, expresse aut tacite cedat? *Illo casu* proprietario, qui solus sumtus ferre nequit, ab eo, cui census debet, petere licet, vt ipsi aliquam horum sumtuum partem suppeditet, quae per pactum et in subsidium a iudice determinatur. Aequissima est haec constitutio, quia per illam publicum aequae ac priuatum vtriusque partis commodum promouetur. *Hoc casu* is, cui ius postulandi censum competit, aedificare tenetur. Qui officio suo iusto tempore non satisfacit, ius suum amittit. Ceterum dubio caret, de censibus dicta, etiam de annuis reditibus aliisque praestationibus similibus valere a)

§. VII.

Ref. Franc. l. a. spectat quoq. ad creditores hypothec. iudicialiter habentes.

Quae in §. praec. exposui, ob rationis paritatem non inepte trahuntur ad creditores, quibus ruinosa aut collapsa domus iudicialiter oppignorata est. Exempla hodie sunt quidem rariora, non tamen nulla. Quamuis enim attentus creditor, si debitor nec aedes suas, prout decet bonum patrem familias, reficit, nec vsuras soluit, vsque, dum domus ruina min-

*) *loc. cit.* §. I. et 3.

a) *Conf. ОРИН.* qui *loc. cit.* pag.

568 sq. de hac quaestione fuse egit.

minatur, aut plane concidit, non expectare, sed antea ius suum conuenientibus remediis persequi soleat, tamen interdum aedes attentissimo creditori obligatae repente casu inopinato in eum statum rediguntur, vt dirui et de nouo exstrui debeant, *b*) ceu praxis testatur. *c*)

§. VIII.

De imperii ordinibus aliisque personis illustr. Francofurti aedes possidentibus.

Cum nonnulli status imperii aliaeque ill. personae Francofurti palatia possideant, non inepte quaeritur, *an splendidissimo Senatui illorum intuitu secundum privilegium caesareum et Reformationem procedere permisissum sit?* Mihi hoc omnino licitum esse videtur, nisi eiusmodi possessio factum siue obseruantiam pro se habeat. *d*) Nam singula immobilia bona v. c. aedes, villae, siluae etc. quae imperii ordines extra sui territorii fines possident, superioritati territ. constatuum, in quorum prouinciis reperiuntur, subiecta sunt, quamuis haec territoria non sint clausa. *e*)

§. IX.

Clerus catholicus Francof. Reformationem loc. all. obseruare tenetur.

De hac quaestione aliquid proferre primo intuitu superfluum esse videtur, dum magistratus amplissimus a Pontifice R. confirmationem privilegii caes. ea ex ratione impetrauit, quia id, quod valde optabat, vt

B 2

nempe

b) Ita intelligenda sunt, quae ORTH. loc. all. pag. 569 disputauit.

c) Cum ante aliquot annos domus cuius euiusdam per inundationem plane corrupta esset, collegium aedilium die 12 Jun. 1784. proprietario et creditoribus hypothecariis iniunxit, vt illam intra 14 dies euerterent, et ante decurtum anni de nouo aedificarent, ad dita comminatione, quod secus sumtus destructionis ex officio peragendae ex fragmentorum et in subsidium ex ipsius arcae pretio hauriri, et omnes nempe dominus et creditores hypothe-

carii, nihil accipere deberent. Documentum, ex quo haec desumpta sunt, vna cum quibusdam aliis praesentem doctrinam concernentibus mecum communicauit ill. et excell. HIER. PETR. SCHLOSSERVS, cui pro hac singulari beneuolentia publice gratias ago.

d) Consentit ORTH. in den Zusätzen der meisten über die Ref. der Stadt Frankf. gemachten Anmerk. pag. 195

e) IO. IAC. DE MOSER Teutschb. Nachbarlich. Staatsr. 3 B. 3 Cap. §. 5 pag. 228 et von der Teutsch. R. Staende Landen 1 B. 8 Cap. §. 4. pag. 111.

nempe clerus vrbis suae dicti priuilegii tenorem obseruare teneretur, hoc modo commodissime obtineri poterat. (§. 5.) At rationes, quae hac in controuersia pro senatu ill. militant, nondum afferre licuit, ideoque hoc iam breuiter fieri debet. Priuilegium caesar. generatim omnium eorum, qui Francofurti domus possident, et ab illarum dominis census exigere queunt, mentionem facit, atque priuilegium illud in papali diplomate ad clerum Francof. satis perspicue extensum est. f) Accedit, quod exemptio a senatus amplissimi idtione, quam in specie tres ecclesiae collegiatae Francof. quae vnionem inter se inierunt, vi caesar. aliorumque priuilegiorum, in omnibus causis praetendunt, g) ad aedes olim a ciuibus Francof. possessas et sub magistratus splendidiss. idtione sitas, nullo modo extendi possit, cum quilibet foro priuilegiato praeditus iurisdictionem magistratus vrbis intuitu praediorum vrbano-um vel rusticorum sub eiusdem iurisdictione, acquisitorum in regula agnoscere teneatur. b)

§. X.

Modus procedendi contra domus ruinosas non de nouo exstruentes secundum priuilegium Caes.

Qui aedes, quae refici nequeunt, sponte non reaedificant, ad hoc legitime compellendi sunt. Secundum priuilegium caes. distinguendum est, vtrum dominus alique iure reali praediti praesentes sint, nec ne? *Illis*, si ad citationem priuatam comparent, domuum reaedificatio intra annum peragenda, sub poena iuris sui amittendi, iniungi debet. *His* autem idem per publicum proclama denunciandum est.

§. XI

An eadem procedendi ratio in Ref. Franc. retenta sit?

Eadem distinctio, prout ORTHIO i) visum fuit, in Ref. Fr. retenta est. Non omni specie destituta est haec opinio. Nam in §. I huius legi

f) Luculener haec Pontificis mens febr. 3 Hauptst 6. 62 pag 113. inf sq
apparet ex clausula finali, cuius praeci- b) GEO. MELCH de LVDOLE ob-
cipua verba haec sunt. NULLI ERGO seru. for. Part. I obs. 35. Add. GPO.
OMNINO HOMINVM liceat, banc pa AD. STRVV. ex 9 thes. 49 ibique v.
ginam nostre confirmationis — infrin- MÜLLER. not. d)

gere.

g) MORITZ loc. all. 2 Tb. 4 Ab.

i) loc. all. pag. 572

gis obuia dispositio, vi cuius aedilium collegium ruinam minantiam aedilium dominis earundem extruccionem intra annum sub saepius commemorata comminatione praecipere tenetur, sine dubio de praesentibus agit. Nec minus certum esse videtur, quod ea, quae in §. 5 k) Ref. Franc. de casu, quo propter incendium aliudue infortunium de aedificio nihil quam area cum aut sine quibusdam fragmentis superest, constituta sunt, absentes vel ignotos concernant, dum, si tale quid euenit, ignotum est quis proprietarius sit, aut ubi degat. Non difficilis est ad haec argumenta responsio. In §. 1 Ref. Fr. de praesentibus sermonem esse, sine vilo detrimento concedere possum. At in §. 5 legis all. disposita ad casum, quo dominus absens aut ignotus est, restringi nequeunt, siquidem etiam tunc, si de domo ad summum nonnulla rudera superstant, interdum proprietarius notus est. Praeterea ORTHIO grauius obstat, quod all. §. 5 generatim loquatur, adeoque iste illam restringere non debuisset ad absentes vel ignotos. Praxis etiam ORTHIO contradicit. Saepe enim breuitatis causa praesentes mox per decretum publice affixum, l) mox in casu per §. 5 definito ibidem praescripto et adhuc hodie vsitato m) modo citati sunt. n)

§. XII.

Quomodo post citationem procedatur.

Si citatio suae hoc, siue illo modo, sub consueto praecudicio, emanauit, et nec dominus, nec alias citatus comparuit, vel aedificare cepit, aut dilationem petiit, ill. Senatui licet, o) ruinosam domum aut aream vacuum

B 3

k) Verba ipsa apponam. Weren dann auch Behausungen, oder andere Bauw. durch Brandt, oder sonst, gar zu wüsten und öden Plätzen worden: So soll auf dieselben ein Block eingegraben, und auffgerichet werden, mit einem angeheften beschriebenen Tafelchen, Darinn in Vuler deß Rathß Namen, dem Eigenthumbsberrn solchs Grundts, auch denjenigen, so darauß Zins haben moechten, öffentlich Denunciirt verkündet. auch auffgelegt werde, inwendig Jahrs ist, solchen Platz, der Gebur nach widerumb zu erbawen, Mit angehengter Bedruckung, wie nechst hioben in dem

Zweyten § oder Versicul vermeldet ist. l) Vide exemplum supra in not. adductum.

m) Contrarium asseruit ORTH. loc. all. pag. 572.

n) A collegio aedilium die 2 Jul. 1784 concludum, huac modum adhibendum, et defuncti proprietarii W. heredes ple eo certiores reddendos esse. Porro deputario ord. illustri senatui die 29 Dec. 1775 eandem procedendi rationem contra Iudaeos fuisse, et ampliss. magistratus hoc comprobauit. Vid. not. p) ad §. vii.

cuam fisco addicere. Fit hoc ita, vt aedilium collegium, ex Scabinorum concluso, terminum subhaftationis praefigat et aedificium vel arcam plus licitanti adiudicet, qui tunc aedificare tenetur.

§. XIII.

De Iudaeorum Francof. aedibus.

Aliquoties Iudaeis assignata urbis pars, vulgo *Jüden-Gasse*, incendio adeo corrupta atque deuaftata est, vt residua domuum pars hominum multitudinem capere non posset, et hinc splendidiss. senatus Iudaeis extra ordinem concesserit in aedibus Christianorum habitare. Quod si factum est, et Iudaei in nouis aedificiis exstruendis nimis negligentes sunt, per edictum publice affixum ipsis cum praefixione certi spatii vlterior harum habitationum vsus et Christianis talis locatio suarum aedium interdicatur. ^{p)} Ceterum quoad domus Iudaeorum Ref. l. all. per omnia obseruatur.

o) Inter omnes constat, ampliff. Senatum saepius pro iis, quae circumstant, non secundum rigorem processisse, sed post vnum vel plures annos aedilibus inuinxisse, vt dominos aliosque de nouo citarent, quamuis nemo hanc indulgentiam sibi expetisset. ^{p)} Hoc non solum a. 1716 factum est, sed etiam deputatio ordinaria die 29 Dec. 1775 ill. Senatui idem suafit, qui hoc consilium die 9 Ianuar. 1776 approbavit.

Sed iam id peragi debet, cuius causa haec scripsi. Est nempe in senam producendus laudandusque Clarissimus iurium Candidatus, qui quam vitae studiorumque rationem secutus sit, his expressit verbis.

Ego GEORGIVS LVDOVICVS SCHILLERVS, per immortalis dei gratiam vitae lumen adii Francofurti ad Moenum die xvi. Octob. Ao. MDCCCLXIV, patre venerando BENEDICTO SCHILLERO, Gymnasii, quod in ista splendidissima ciuitate maximis elucet virtutibus, Collega, et matre HENRIETTA ELEONORA, Serenissimi Principis Hobenlohae Langenburgenfis Consiliarii, WEBERI filia. Parentibus bisce dilectissimis, quos adhuc in viuis veneror, et quos vt Deus ter O. M. sua semper tuentur prouidentia, et quam diutissime conseruet incolumes! — id inprimis curae cordique fuit, vt me tenera adhuc aetate non solum principis Christianae religionis, sed etiam omnibus, quibus puerilis aetas ad altiora praeparari solet, disciplinis, vite imbuerer. Neque vero non Praeceptores, quos vna cum ipso boni patris mei studio habui privatissimos, quorum Virorum curae et solertiae multum me profecisse gratus confiteor, et quos inter Celeb. MEIDINGERVM nunc Hom- burgi

burgi Pastorem nominare sufficiat, vii mihi licuit. Hac ratione ad al-
tiora ita instructus, Albo Gymnasii nostri inclitissimi Rectore Praecell.
arque clariss. I. G. PERMANNO nomen dedi, cuius nec non CONR. RAM-
BACHII, ProR. SCHERBII, aequae ac Parentis mei optimi, ZINCKII,
WILLEMERI etc. Virorum meritis et fama longe celeberrimorum prae-
lectionibus, quas quisque nomine et ore publico cum applausu proficitur,
non sine fructu interfui; praetereaque ne recentiorum ignarus inueniret
idiomaticum, linguae gallicae, anglicae, et italicae tempus et operam
tribui. Quibus scientiis auxiliariis, atque toto itaque absoluto Gym-
nasii cursu, proposito fini maturescens templum Themidos, quod Jenae
patet, nunc temporis in Germania florentissimum, Ao. MDCCCLXXXIII.
adii, et a Viro sum. Rev. atque Magnifico I. I. GRIESBACH, fasces
Academiae tunc temporis tenente, rite initiatus, in numerum civium Aca-
demicorum die VI. Octobris sum receptus. Hac in bonarum artium
mercatura, quae abundat viris fama, eruditione humanitateque
celeberrimis, initium studiorum Academicorum cepi a scientiis
Philosophicis, in quibus addiscendis Ill. HENNINGSIVM, atque VL-
RICHIVM ducem habui. Viri illustres atque Excellentissimi, Ill. SCHEI-
DEMANTEL, qui nunc Consiliar. regiminis Studgardiae est, notitiam Eu-
ropae rerum publicarum; Ill. MÜLLERVS S. R. Imperii historiam,
antiquitates germanicas, artem diplomaticam; Ill. SVCCOW^{us} doctrinas
quas vocant camerales, atque politiam, pro eximia earum suavitate mi-
hi tradiderunt. Coniunxi quoque cum iis mathematicas, pariter ac phy-
sices studium. In reliquis autem Iurisprudentiae partibus Virum Per-
illustrem: I. A. REICHARDTVM in Institutionibus, Digestis, et iure
Canonico; consult. atque celeb. ENMINGHAVSIUM in Iurisprudentia Stra-
sviana forensi; celeb. atque consult. VOELCKERVM in examinatorio ad
Pandelas, qui maxima cum perspicuitate ac diligentia in examinando
mihi se praebuit; Vir. Perill. C. F. WALCHIVM, simul comitem et prae-
sidem instantis mei actus disputatorii solemnem, in praelectionibus iuris
historiae, iuris Germanici ac criminalis, et scientiam ex actis referen-
di, nec non sine magno utilitatis fructu eiusdem exercitationibus dispu-
tatorii sui adscriptus. Haec mihi praesertim maxima contigit felici-
tas, quod iste Vir Perill. atque Excellentissimus C. F. WALCHIVS Fautor
atque

atque Patronus meus aeterna mentis veneratione pie colendus, me apri-
 mis academicis annis in patrocinium suum atque fauorem singularem
 beneuole recipere non fuerit dedignatus. Concessit enim mihi Vir huma-
 nissimus et de fortuna mea immortaliter meritus, tam ex eruditissimis
 suis priuatis colloquiis, quam ex bibliotheca sua pretiosissima fructus
 percipiendi maximos. Publice hoc ut praedicem summum et incredibile
 Viri excellentissimi de me bene merendi studium a me efflagitat omnino.
 In collegio iuris feudalis, germanici, nec non doctrina de actionibus et
 exceptionibus forensibus, audiui quoque SCHMIDIVM, illustrem et insig-
 nem humanitate eximia virum. Duce denique PERILL. DE SCHELLWITZ,
 cuius merita in me immortalia nulla umquam obliuio delebit, Ius Pu-
 blicum, Praxin iuridicam, remque iudicariam imperii, neque minus
 artem ex actis referendi, pro insigni eruditionis suae copia et perspicui-
 rate egregie propinanti me adstitisse, nunquam non impense mihi gratu-
 labor. Denique in Medicina forensi Ill. atque longe celeberrimus NI-
 COLAI facem mihi praetulit. Iam nihil superest, quam quibus omnibus
 his viris de orbe litterato meritis me deuentum pro praeclaro erga
 me fauore atque beneuolentia obstrictumque semper, dum viuam, fore
 gratus profiteor..

Hactenus ille. Qui, quamdiu hic commoratus est, prout quemque
 bonum decet iuuenem, vixit, et ita iurisprudentiae operam dedit, ut
 commilitonibus et amicis diligentia et assiduo litterarum studio nisi supe-
 rior, certe par habendus esset. Hinc ad consueta examina admissus, non
 solum sibi demandatam legum enodationem felici perfecit successu, sed
 etiam quaestiones propositas promte et erudite dissoluit, ideoque com-
 muni consensu dignus iudicatus est, cui cathedram conscendere liceret.
 Faciet hoc crastino die et dissertationem suam inauguralem de iurisiurandi
 delatione in Reformatione Francofurtensi arctioribus limitibus circum-
 scripta, Praeside VIRO PERILL. ET EXCELL. CAROLO FRID. WALCHIO
 publice defendet. Quem actum VE MAGNIFICVS ACADEMIAE PRORECTOR,
 PATRES CONSCRIPTI ET PROFESSORES CELEBERRIMI NEC NON GENERO-
 SISSIMI ET NOBILISSIMI COMMILITONES honorifica sua prae-
 sentia condecorare velint, Ordinis nostri et meo nomine officiosissime
 rogo. P. P. sub sigillo Fac. iurid. in Academia Ienensi die XXI. April.
 MDCCCLXXXVII.

(L.S.)

VD10

ULB Halle 3
004 582 101

Sb.

f

FRANCOFVRTENSIA

DE

VS RVINOSIS
AREIS VACVIS

ROGRAMMA

QVO

ISSIMI IVRIVM CANDIDATI
LVDOVICI SCHILLERI

FRANCOFVRTENSIS

ATIONEM SOLLEMNEM

XXI. APR. MDCCCXXXVII.

INSTITVENDAM

TE INDICIT

T. LVD. DE SCHELLWITZ, D.

SALF. A CONSILII AVLAR IVR. PVBL. PROF.
DICASTERIOR. IENENS. ASSESSOR

D. IVRISCONS. PRO DECANVS.

I E N A E

CRIS STRAYSSIANIS.

13

